

Ishaja vsak dan razen na delj in praznikov. Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Credniški in upravljalni prostori: 2637 S. Lawndale av.

Office of publication: 2637 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4633.

LETO—YEAR XII.

Cena lista je \$4.00 Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., četrtek, 13. marca (March 13) 1919.

Subscription \$4.00 Yearly

STEV.—NUMBER 60.

Published and distributed under permit (No. 145) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burlison, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKI POLOŽAJ JE SE VEDNO KRITIČEN.

Štirje generali preiskujejo "incident" z italijansko zastavo v Ljubljani.

ITALIJA SE TRDOVRATNO DRŽI LONDONSKE POGODBE.

Pariz, 12. marca. — Preprij med Italijani in Jugoslavi zaradi teorija se ni končal, toda nekoli je polegel. Ta stvar bo hitro končana, čim pride predsednik Wilson v Pariz.

VELIK SHOD NEODVISNE DELAVSKE STRAKE.

Fr. P. Walsh je napovedal novo dobo za ameriško delavstvo. Mnogi govorniki. Chicago, Ill. — Neodvisna delavska stranka je po besedah Fr. P. Walsh "izvršila prvi korak, da prečezne vladno kot orodje producentov na svetu."

RAZSODBO O USTAVNOSTI ZAHTEVAJO.

Chicago, Ill. — Morton L. Johnson, tajnik eksekutive neodvisne delavske stranke, je izjavil na potrdilu Debove obsodbe, da je treba dognati, če je zakon proti spijonaji ustaven ali protiustaven.

MNOGE LETALSKE OPREME BODO PRODANE.

Washington, D. S. — Nekateri republikanski senatorji imajo nov dogodek, ki ga izrabijo v opozicijske namene. Vzmemirilo jih je poročilo, da bo vojni department prodal precej letalske opreme, ki nima komu služiti v mirnem času.

AMERIŠKI VOJAKI REBELIRALI NA ANGLEŠKI LADJI.

Halifax, N. S., 12. marca. — 800 vojakov britiške armade, ki so prostovoljci iz Združenih držav in med katerimi je 81 ameriških državljanov, je zagrozilo kapitanu Jacksonu na vojaškem transportu "Taloa", da bodo potopili parnik, če se jim ne dovolijo takoj izkrcati na suho in oditi domov.

ROBINS JE PREDLOŽIL DOKAZE ZA SVOJE TRDITVE.

Podal je dokumentarne dokaze, da je Francis sodeloval s sovjetsko vlado.

ZAKAJ SE NI AMERIKA OZIRALA NA FRANCISOVE ŽELJE?

Washington, D. C. — Predloženi dokumenti Overmanovemu senatnemu pododseku dokazujejo, da sta se ameriški poslanik David R. Francis in polkovnik Raymond Robins, načelnik rdečega križa v Rusiji pošteno trudila, da se boljševiki bojujejo proti Nemčiji.

GEHOSLOVAKIJA NE PLAČA DOLGOV STARE AVSTRIJE.

Praga. — Tusar, čehoslovaški poslanik na Dunaju, je podal zadnje sredo oficijelno izjavo, da čehoslovaška vlada ne bo plačala za mesec marec obrestnih kuponov avstrijskega vojnega posojila in da ne prevzame predvojnih dolgov Avstro-Ogrske.

NEKAJ ZADAVLJENIH NOVIC IZ FRANCIJE; KAKO DELUJE CENZURA.

Vest o uporu francoskih pomorščakov je še le zdaj prišla v Ameriko — toda ne po žici.

50 SPARTAKOVCEV USTRELJENIH DNEVNO.

10.000 Spartakovcev vjetih v Berlinu; vjetnike pobijajo na obeh straneh.

QUERILSKO BOJEVANJE SE NADALJUJE.

London, 12. marca. — Iz Koda-nja poročajo, da je spartaška revolta izbruhnila v Hamburgu.

FRANCOŠKO DELAVSTVO PROTESTIRA.

Pariz, 12. marca. — Eksekutiva Generalne delavske zveze v Franciji, opirajoča se na govor Wilsona v New Yorku, je izdala manifest na francosko delavstvo, ki se med drugim glasi: "Mi hočemo imeti mir brez nadaljnjih lutrig in odločno bomo nastopili proti vsaki anekskiji tujega ozemlja."

V PARIZU ČAKAJO NA WILSONA.

Plenarna seja se vrši takoj čim pride predsednik; mnoga poročila čakajo nanj.

LANSING SVARI.

Pariz, 12. marca. — V splošnem se pričakuje, da se bo vršila plenarna seja mirovne konference takoj, ko pride Wilson v Pariz.

DEBS JE PRAZNOVAL SVOJO OBSODBO.

Terre Haute, Ind. — "Kličem najvišjemu sodišču, da stori najhujše," je rekel Eugene V. Debs v formalni izjavi, ko je došla vest, da je najvišje sodišče potrdilo njegovo obsodbo.

PREDLOGA ZA VARENJE LAHKEGA PIVA PREDLOŽENA.

Albany, N. Y. — Senator J. H. Walter je legislaturnemu senatu predložil zakonsko predlogo, ki dovoljuje varjenje piva, vsebujočega tri odstotke alkohola.

POISKUS ZA POLET PREK ATLANTIKA NAPRAVIJO V DESETIH DNEH.

New York N. Y. — Eronavtični izvedenci izjavljajo, da Angleži poskušajo s preatlantičnim poletom v desetih dneh. Vederemo!

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno in lahki južozapadni vetrovi. Solnični izhod ob 6.07, zahod ob 5.53.

NEKAJ ZADAVLJENIH NOVIC IZ FRANCIJE; KAKO DELUJE CENZURA.

Vest o uporu francoskih pomorščakov je še le zdaj prišla v Ameriko — toda ne po žici.

'RESNICA JE POSTRANSKA STVAR.'

New York, N. Y. — Ameriški poročevalec Paul Wallace Hanna je bil v Parizu. Naredil pa je stráni greh, da je hotel sporočiti študentem lista "The New York Call" več resničnih dogodkov v Franciji in o raznih stvareh z mirovne konference, kar pa ni dovoljeno poročati.

50 SPARTAKOVCEV USTRELJENIH DNEVNO.

10.000 Spartakovcev vjetih v Berlinu; vjetnike pobijajo na obeh straneh.

QUERILSKO BOJEVANJE SE NADALJUJE.

London, 12. marca. — Iz Koda-nja poročajo, da je spartaška revolta izbruhnila v Hamburgu.

FRANCOŠKO DELAVSTVO PROTESTIRA.

Pariz, 12. marca. — Eksekutiva Generalne delavske zveze v Franciji, opirajoča se na govor Wilsona v New Yorku, je izdala manifest na francosko delavstvo, ki se med drugim glasi: "Mi hočemo imeti mir brez nadaljnjih lutrig in odločno bomo nastopili proti vsaki anekskiji tujega ozemlja."

V PARIZU ČAKAJO NA WILSONA.

Plenarna seja se vrši takoj čim pride predsednik; mnoga poročila čakajo nanj.

LANSING SVARI.

Pariz, 12. marca. — V splošnem se pričakuje, da se bo vršila plenarna seja mirovne konference takoj, ko pride Wilson v Pariz.

DEBS JE PRAZNOVAL SVOJO OBSODBO.

Terre Haute, Ind. — "Kličem najvišjemu sodišču, da stori najhujše," je rekel Eugene V. Debs v formalni izjavi, ko je došla vest, da je najvišje sodišče potrdilo njegovo obsodbo.

PREDLOGA ZA VARENJE LAHKEGA PIVA PREDLOŽENA.

Albany, N. Y. — Senator J. H. Walter je legislaturnemu senatu predložil zakonsko predlogo, ki dovoljuje varjenje piva, vsebujočega tri odstotke alkohola.

POISKUS ZA POLET PREK ATLANTIKA NAPRAVIJO V DESETIH DNEH.

New York N. Y. — Eronavtični izvedenci izjavljajo, da Angleži poskušajo s preatlantičnim poletom v desetih dneh. Vederemo!

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno in lahki južozapadni vetrovi. Solnični izhod ob 6.07, zahod ob 5.53.

ROBINS JE PREDLOŽIL DOKAZE ZA SVOJE TRDITVE.

Podal je dokumentarne dokaze, da je Francis sodeloval s sovjetsko vlado.

ZAKAJ SE NI AMERIKA OZIRALA NA FRANCISOVE ŽELJE?

Washington, D. C. — Predloženi dokumenti Overmanovemu senatnemu pododseku dokazujejo, da sta se ameriški poslanik David R. Francis in polkovnik Raymond Robins, načelnik rdečega križa v Rusiji pošteno trudila, da se boljševiki bojujejo proti Nemčiji.

GEHOSLOVAKIJA NE PLAČA DOLGOV STARE AVSTRIJE.

Praga. — Tusar, čehoslovaški poslanik na Dunaju, je podal zadnje sredo oficijelno izjavo, da čehoslovaška vlada ne bo plačala za mesec marec obrestnih kuponov avstrijskega vojnega posojila in da ne prevzame predvojnih dolgov Avstro-Ogrske.

NEKAJ ZADAVLJENIH NOVIC IZ FRANCIJE; KAKO DELUJE CENZURA.

Vest o uporu francoskih pomorščakov je še le zdaj prišla v Ameriko — toda ne po žici.

'RESNICA JE POSTRANSKA STVAR.'

New York, N. Y. — Ameriški poročevalec Paul Wallace Hanna je bil v Parizu. Naredil pa je stráni greh, da je hotel sporočiti študentem lista "The New York Call" več resničnih dogodkov v Franciji in o raznih stvareh z mirovne konference, kar pa ni dovoljeno poročati.

50 SPARTAKOVCEV USTRELJENIH DNEVNO.

10.000 Spartakovcev vjetih v Berlinu; vjetnike pobijajo na obeh straneh.

QUERILSKO BOJEVANJE SE NADALJUJE.

London, 12. marca. — Iz Koda-nja poročajo, da je spartaška revolta izbruhnila v Hamburgu.

FRANCOŠKO DELAVSTVO PROTESTIRA.

Pariz, 12. marca. — Eksekutiva Generalne delavske zveze v Franciji, opirajoča se na govor Wilsona v New Yorku, je izdala manifest na francosko delavstvo, ki se med drugim glasi: "Mi hočemo imeti mir brez nadaljnjih lutrig in odločno bomo nastopili proti vsaki anekskiji tujega ozemlja."

V PARIZU ČAKAJO NA WILSONA.

Plenarna seja se vrši takoj čim pride predsednik; mnoga poročila čakajo nanj.

LANSING SVARI.

Pariz, 12. marca. — V splošnem se pričakuje, da se bo vršila plenarna seja mirovne konference takoj, ko pride Wilson v Pariz.

DEBS JE PRAZNOVAL SVOJO OBSODBO.

Terre Haute, Ind. — "Kličem najvišjemu sodišču, da stori najhujše," je rekel Eugene V. Debs v formalni izjavi, ko je došla vest, da je najvišje sodišče potrdilo njegovo obsodbo.

PREDLOGA ZA VARENJE LAHKEGA PIVA PREDLOŽENA.

Albany, N. Y. — Senator J. H. Walter je legislaturnemu senatu predložil zakonsko predlogo, ki dovoljuje varjenje piva, vsebujočega tri odstotke alkohola.

POISKUS ZA POLET PREK ATLANTIKA NAPRAVIJO V DESETIH DNEH.

New York N. Y. — Eronavtični izvedenci izjavljajo, da Angleži poskušajo s preatlantičnim poletom v desetih dneh. Vederemo!

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno in lahki južozapadni vetrovi. Solnični izhod ob 6.07, zahod ob 5.53.

ROBINS JE PREDLOŽIL DOKAZE ZA SVOJE TRDITVE.

Podal je dokumentarne dokaze, da je Francis sodeloval s sovjetsko vlado.

ZAKAJ SE NI AMERIKA OZIRALA NA FRANCISOVE ŽELJE?

Washington, D. C. — Predloženi dokumenti Overmanovemu senatnemu pododseku dokazujejo, da sta se ameriški poslanik David R. Francis in polkovnik Raymond Robins, načelnik rdečega križa v Rusiji pošteno trudila, da se boljševiki bojujejo proti Nemčiji.

GEHOSLOVAKIJA NE PLAČA DOLGOV STARE AVSTRIJE.

Praga. — Tusar, čehoslovaški poslanik na Dunaju, je podal zadnje sredo oficijelno izjavo, da čehoslovaška vlada ne bo plačala za mesec marec obrestnih kuponov avstrijskega vojnega posojila in da ne prevzame predvojnih dolgov Avstro-Ogrske.

NEKAJ ZADAVLJENIH NOVIC IZ FRANCIJE; KAKO DELUJE CENZURA.

Vest o uporu francoskih pomorščakov je še le zdaj prišla v Ameriko — toda ne po žici.

'RESNICA JE POSTRANSKA STVAR.'

New York, N. Y. — Ameriški poročevalec Paul Wallace Hanna je bil v Parizu. Naredil pa je stráni greh, da je hotel sporočiti študentem lista "The New York Call" več resničnih dogodkov v Franciji in o raznih stvareh z mirovne konference, kar pa ni dovoljeno poročati.

50 SPARTAKOVCEV USTRELJENIH DNEVNO.

10.000 Spartakovcev vjetih v Berlinu; vjetnike pobijajo na obeh straneh.

QUERILSKO BOJEVANJE SE NADALJUJE.

London, 12. marca. — Iz Koda-nja poročajo, da je spartaška revolta izbruhnila v Hamburgu.

FRANCOŠKO DELAVSTVO PROTESTIRA.

Pariz, 12. marca. — Eksekutiva Generalne delavske zveze v Franciji, opirajoča se na govor Wilsona v New Yorku, je izdala manifest na francosko delavstvo, ki se med drugim glasi: "Mi hočemo imeti mir brez nadaljnjih lutrig in odločno bomo nastopili proti vsaki anekskiji tujega ozemlja."

V PARIZU ČAKAJO NA WILSONA.

Plenarna seja se vrši takoj čim pride predsednik; mnoga poročila čakajo nanj.

LANSING SVARI.

Pariz, 12. marca. — V splošnem se pričakuje, da se bo vršila plenarna seja mirovne konference takoj, ko pride Wilson v Pariz.

DEBS JE PRAZNOVAL SVOJO OBSODBO.

Terre Haute, Ind. — "Kličem najvišjemu sodišču, da stori najhujše," je rekel Eugene V. Debs v formalni izjavi, ko je došla vest, da je najvišje sodišče potrdilo njegovo obsodbo.

PREDLOGA ZA VARENJE LAHKEGA PIVA PREDLOŽENA.

Albany, N. Y. — Senator J. H. Walter je legislaturnemu senatu predložil zakonsko predlogo, ki dovoljuje varjenje piva, vsebujočega tri odstotke alkohola.

POISKUS ZA POLET PREK ATLANTIKA NAPRAVIJO V DESETIH DNEH.

New York N. Y. — Eronavtični izvedenci izjavljajo, da Angleži poskušajo s preatlantičnim poletom v desetih dneh. Vederemo!

VREME.

Chicago in okolica: V četrtek oblačno in lahki južozapadni vetrovi. Solnični izhod ob 6.07, zahod ob 5.53.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v klepanju n. pr. (March 15-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ALI VELIKI DNEVNIKI ZAGOVARJAJO INTERESE DELAVCEV?

Če gremo zjutraj na delo in stopimo na voz ulične železnice, opazimo, da ima skoraj vsak delavec velik dnevnik v rokah in ga čita. Tisti, ki ne čitajo, imajo skoraj gotovo list v svojem žepu. Treba je le pogledati na list in takoj se prepričamo, da ne čitajo delavskega lista.

Taka opazovanja lahko napravimo vsaki dan in ne mogoče le enkrat v tednu. Ti veliki dnevniki so delavcem vsakdanji evangelij, ko odhajajo na delo, ali če se vračajo domov. V njih najdemo vsakovrstne vesti, članke in razprave, prav malo pa takega čtiva, ki pojasnjuje delavski položaj in zagovarja delavske interese.

Če na pr. umrje milijonar, bomo našli o njem včasih celo stran, pa tudi več strani. Naštete so njegove vrline v tako živih barvah, kot da je človeška družba izgubila nenadomestljivega ženija. Ravno tistega dne, ko se je ločil po večnem naravnem zakonu milijonar s tega sveta, se je na novem poslopju podrl oder in ubili so se trije delavci, družinski očetje. Gledamo v list, iščemo po njem, kajti nesreča se je dogodila pred našimi očmi, da čitamo, kakšni vzroki so jo povzročili, toda naše iskanje je zastoj. List, ki je imel celo stran prostora za slavošpev milijonarja, ni mogel trem ponesrečenim delavcem posvetiti par vrstic.

Omožila se je milijonarjeva hči, ki jo ne pozna nihče drugi, kot par tucatov bogatih družin. V velikem dnevniku najdemo zopet celo stran o nevesti. Njena obleka, ki jo je nosila pri poroki je popisana na drobno. Zapisane so vse njene geste in naslikane v domišljavih barvah, za katere je treba že precej človeške fantazije.

V Chicagu stavka pri tvrdkah Marshall Field & Co., Carson, Pirie, Scott & Co. in H. Blum osem sto šivilj, da si pribore osemurni delavnik, toda v velikih dnevnikih ni besednice o tem štrajku.

Le pogledajte v velike dnevnike in iščite poročilo o tej stavki. Iskali boste zaman!

In zakaj?

Ljudstvo ne sme izvedeti, da je tvrdka Marshall Field & Co. rekla organiziranim šiviljam, ko so zahtevale osemurni delavnik, da naj puste svojo organizacijo ali pa delo.

Seveda velike tvrdke dajejo velikim dnevnikom velike in dobro plačane oglase. V uredništvu vsakega velikega dnevnika imajo nastavljenega posebnega urednika, ki ima nalogo paziti na to, da ne pride nič v list, kar bi škodilo privatnim interesom, ki oglašajo v listu. Pred vojno je v nazadnjaških evropskih državah državni cenzor čul, da ni prišlo nič v liste, kar bi škodilo klički, ki je vladala. Tukaj pa imajo veliki listi nastavljenega svojega cenzorja, da zapleni vesti, ki koristijo delavstvu in škodijo privatnim interesom.

In delavci so slepi, kupujejo liste, ki so sovražni njih interesom. Tako pomagajo spletati bič, ki jih tepe, mesto da pojačajo svoje liste, napravijo iz njih orožje za svojo obrambo in izvojevanje svojih pravic.

Koliko vode bo še steklo v morje, da pridejo delavci do spoznanja, če hočejo obdržati pridobitve in izvojevati nove zmage, da morajo ime krepko delavsko časopisje. Da je delavsko časopisje res ščit za obrambo in kopje za naskok, je treba, da je vsak delavec naročen na delavski časopis, kajti tisti, ki izkoriščajo delavce, se ne bodo naročili na delavske liste.

Pšenica, otrobe in farmar. — Severna Dakota je poljedelska država in kot taka ima seveda žitnice.

Te žitnice poseduje žitniški trust. Nekega dne je farmar pripeljal v žitnico tono pšenice štev. 2 in jo prodal. Hotel je kupiti otrobe, da z njimi krmi svojo živino. Zapeljal je svoj voz na drugo stran žitnice, da mu nalozijo tono otrob. Ko je imel otrobe na vozu, so mu izročili račun. Plačal je nekaj več za otrobe, kot je prejel za pšenico.

Z Dunaja poročajo, da je srbskemu regentu Aleksandru zagotovljena vojaška pomoč od entente v slučaju, da bi republikansko gibanje v Jugoslaviji postalo zanj nevarno. Kadar se bo moral Aleksander zateči v gozd inozemskih bajonetov, potem je bolje, da pusti prestol in prestolišče in gre na Holandsko.

DOPISI.

Aurora, Minn. — "Slovensko dramatično društvo" je priredilo 2. marca veseligr "Křemar in fotograf", ki je izpadla v občo zadovoljnost udeležencev kakor tudi prirediteljev. Igralci so vsi rešili svojo nalogo častno posebno se mora omeniti rojaka Joe Prijatelja, ki je igral svojo ulogo izvrstno in s svojo priprostostjo, kot gorski kmet vzbudil mnogo smeha.

Vsem igralcem pa kličem le tako pogumno naprej in imeli bode obilo uspeha. Želim, da kmalu zopet nastopite in priredite kako zabavno in podučno igro. Ne ustrašite se raznih zaprek, ampak delujte po začrtanem programu.

Zelili bi tudi videti slovenska dekleta na odru pri kakšni prireditvi. Ne smeje bi se sramovati slovenskega jezika, akoravno so rojene v tukajšnji državi. Saj je to njihov materni jezik, katerega so jih stariši naučili. Ni lepo ako se eden stramuje svojega materinega jezika. In čemu tudi? Vsakdo naj, pomisli, da čim več etična zna jezиков, tem več velja.

Pozivljam slovenske stariše, učite svoje otroke slovenskega jezika, čitati in pisati, vzpodbujajte jih, da čitajo slovenske knjige in časopise. Ne bo jim škodilo in izbihte bi iz glave ono neumesno misel, da je slovenski jezik nepotreben. S tem delate sami sebi veliko krivico. Ako bodele naučili svoje otroke slovenskega jezika, tem bolj vas bodo otroci spoštovali. In sami bodele tudi veseli, ko bodele slišali iz ust vaših lastnih otrok kako, lepeodonec slovensko pesem zapeti ali ko vas bodo razveselili s kako lepo narodno igro na odru. Srečnega se bodele počutili. In tudi otroci vas bodo bolj spoštovali in bodo vedeli, kakše narodnost so bili njihovi stariši in spoštovali bodo svoj narod.

V tem predpustu sta si naložila na svoje rame zakonski jarem dva slovenska para. Zelima otoma največje srečo v novem stanu. V železnem okrožju so že pričeli odpuščati delavce. Radi tega ne svetujem nikomur, da bi prišel v te kraje za delom, ker ga je nemogoče dobiti. Brezposelnih je tudi tukaj še precej.

Mary Bartol.

Black Diamond, Wash. — Ni še dolgo tega, ko sem čital nek dopis, v katerem se dopisnik pritožuje nad tukajšnjimi rojaki, češ da smo zaspani. Da je to napisal, mi najbrže niso dovolj poznate tukajšnje razmere in mišljenje rojakov. Da ni vse tako kot bi moralo biti, so pa največ vzrok nekateri rojaki, ki bi lahko sli med rojake in jim razjasnili in povedali, zakaj da se deluje. Toda prigodi se, da ne gredo okrog vseh tukajšnjih rojakov, ampak obiščejo samo svoje prijatelje in znance.

Treba je obiskati vse rojake in jim z lepo in mirno besedo povedati, kajti z mirno besedo se več naredi kot pa z ostrimi govori.

Poročevalec.

Iz Clevelanda, O. v Dubuque, Iowa. — Sneg je pričel padati od same prevleke žalosti, ko sem se poslavljaj iz Clevelanda. Imam že tako prirojeno smolo. Kadar odhajam iz enega mesta v drugo — to je, kadar se poslavljaj, — vselej škropijo za menoj. — Vlak je zažvižgal, segli smo si v roke s Ribenčani, črkobrberem in Francetom. Kmalu sem se zavedel, da sem sam, in takrat sem se tudi spomnil, da grem od svojih prijateljev med tuji svet. Vlak se je zaril v temno in snežno noč, hotel svojo pot, da doseže svoj cilj ob napovedani minuti.

Dolgo noč sem si preganjal s čitanjem "žegnano vodo" iz soda "flu", ter konečno s sopopotnikom, s fantom, katerega je usoda zanesla iz daljne Asirije v ameriško Koromandijo. Kakor mnogi, tako je bil tudi on žrtev vojne. Bil je poklican v vojno, ter po mnogih težkih potih prišel v Ameriko. Ko je bila njegova pripovedka končana, spomnila sva se zgodnje jutranje ure. Sicer sva imela oba mlade in male želoce, toda vseeno sva postala lačna, tako lačna, da nama je zmanjkalo "luncha", katerega so mi dali na pot naša skrbna mama.

Iz temne in meglene noči je vlak prisiphal v umazano in dimno Chicago. Samo en pogled, in kolikšna scenerija, katero je opisoval umrl pisatelj Ivan Cankar. In

ta velikanski promet! Vse drvi, hiti, ljudje, vlaki, vozovi in pocestne železnice, vse hiti v začrtano smer.

S sopotnikom sva se poslovila. Stopil sem na kolodvor, gledal po pričakujočih prijateljih, toda nihče ni bilo. Spali so, in če se ne motim, sta oba neomenjena junaka še sanjala, najsi o jezerskih nimfah, ali celo o ožljubljenih "žgancih". Pomagal sem si sam, ter po preteku ene ure potrkal na vrata gostilne, kjer se ponavadi kličejo, gospodar in vesel pečlarji: "Nimam — nič."

Tam sem si kmalu spoprijaznil z zaspanimi junaki. In kakšne čudne oblike imajo ti ljudje. Končno bi odpustil le onemu, ki je že stal pred nemškimi kanoni na Francoskem, ne zameril bi prestrašenemu zajcu ob koncu lovske sezone, tudi prezrl bi onega, ki ima vedno v žepu po "sto-nič", toda Tone in njegov, z božjimi in bridkimi mramri ovenčan "kšit", ta pa ne dobi odveze, saj do velikega petka ne. Na bečlarski "ofecti" smo bili, pili smo in jedli, in ta prisvojena duša je govorila le o "žgancih" s kofetom. (Kaj pomeni beseda "žganci" po čikaško-pečlarskem slovarju, tega jaz ne vem. In tudi pravijo, da je boljše, da več ne povprašujem.)

Zopet je zažvižgal vlak, dva sta mi segla v roke, in en mi je celo dejal: "Ne bodi tako črnogled, in smeja se!" — Jaz pa sem si natihem mislil: Fant, kako se boš smejal, če si postal žrtev clevelandskih razmer.

In vlak je piskal, ropotal in skoro vriskal, ko smo se peljali čez široko reko Mississippi. Morebiti je bil vesel, ker je zopet enega vinskega brata prepeljal pod suho hrusko, kjer ni več opojnega soka, ne vinskega duha in sestrice "flu" iz onavgava soda, amfak sama bistra studenčnica, in pozimi snežna brozga. — "Dubuque — Dubuque..." je kričal zagoreli materin sin, katerega bi morebiti Eva ne spoznala za svojega potomca, kajti bil je prečrn in pregrd. Jaz pa nisem verjel temu fantu, in gledal na uro, ki je bila po clevelandskem času čele štiri zjutraj, ter se držal besed: Ob petih boš v Dubuque! (Pa ne po clevelandskem času!) Ker me zlepa ni mogel spraviti iz voza, je prijel oba kovčega ter ju zanesel na peron. Moje otrpnele kosti pa sem prenesel sam, kajti najbolj varen sem, če jih nosim sam.

S pričakujočim prijateljem sva kmalu nato vstopila v Dubuque College. Neme stene so naju objele, dolgi hodniki so me pozdravljali in brčela luč se je smejala v obraz. No ravno tako se mi je zdelo, in kar malo jezen sem bil, in konečno še malo vesel, saj si vendar sam izbiram svoja pota. Nato sem šel k počitku, toda spal nisem dolgo.

Solnce je sijalo v mojo sobo, po iowskih hočjih je zablestel nanovo padli sneg, zdrav in rezeč, skoro planinski zrak, se je mašil skozi okno v mojo sobo. Na hodniku se je oglašil "klosterski" zvonec... "No, kaj bo zdaj?" sem si mislil, pa vendar ni kdo umri... Še enkrat je pozvonilo, in takrat sem že toliko skorajžil, da sem šel pogledat, kje "guncajo" tisti nesrečni samostanski zvonec. Videl nisem nič, pač nisem upal daleč v stran, da bi se ne izgubil na dolgih in zavijajočih hodnikih, ter šel nazaj v sobo.

Kolikor dalj časa sem bil v sobi, toliko bolj korajžen, sem bil, in tako je moja korajža prišla do "vrelišča", in jaz sem potrkal na vrata sosedne sobe. Mislječ, da zagledam slovenski obraz, sem se takodaleč zmotil, da še sam nisem vedel, ali je črnc ali Španec ali Grek, nič nisem vedel, da potem nisem zvedel, da ga je rodila meksikanska mati.

"Halo, halo, kaj si pričel, pa niso nič vedeli! — Kaj si res ti, ali samo strašijo tvoje kosti! Čakaj na, da te primem za roko in tvoj rudeči nos! Oh, saj si res ti, kako je to, da hodiš v takem vremenu v Dubuque! Ali so te v Clevelandu na smrt obsodili, ali se ti je punca skujala, ali druge nisi mogel dobiti, ali si jih imel preveč, dai no povedat, da te ne bom več spraševal..." me je spraševal Slatetov Tone. Dvakrat sem mu hotel v besedo, toda nisem mogel priti do besede. — "Yes, sem mu odgovoril. Kar si me vprašat, na vse ti odgovorim: Yes! Če pa mi nisi, da ni res, pa ti dokažem..." Takrat sem vzel v roko cigareto (še iz Clevelanda), hotelč zapuštiti.

"No, no! Fant, pri nas se ne kadi!" je dejal Tone, ter se tako lepo in prisrčno nasmejaj, da ni

bilo videti njegovih malih oči, obenem pa se je nos obrnil na desno. Njegov prijatelj Tone pa se je vzdignil iz kušnega stola, ter se prijel za trebuh, ter stem pokazal svoje prirojene geste, katerih se bom moral tudi jaz navaditi, če ne bom kadil in pil rujnega vina, ampak srkal iowsko kravje mleko.

Kmalu so se predstavili še drugi, vsak je dal svojo opazko, a najlepša je bila, ko je rekel Johnny Reboji: "Jaz sem tudi Gorenje!" Vsi dijaki pa so prijazni in dobre volje, če ravno imajo za seboj precejšnje izkušnje v učenju.

Kako in kaj je tukaj v zavodu samem, pač ne bom danes popisoval, ampak se bom odločil prihodnje. Rečem samo toliko: Prilika je lepa, treba je le nekoliko resnosti in denarne pomoči, pa bodo sedanjji dijaki lahko dokončali svoje študije. Nič ni slabega, če je S. N. P. J. ustanovila sklad, s katerim misli pomagati enakim dijakom. Toda, če se misli pomagati, pomagaj naj se vsem, vsi so potrebni.

Zivljenje v zavodu je kolikor toliko veselo. Jeznih obrazov se ne vidi. Šolska pedagogika mi ugaja. Poleg učenja je dosti zabave z igrami v telovadnici in drugod. Hrana je pač taka, kakršna pristoja ljudem, ki študirajo. Za starokrajskega dijaka bi bila "gosposka hrana". Red, ki ga je sprejel tukaj (tukaj dijaki glasujejo kakšen red hočejo imeti) je dober, in človek si lahko naredi redno življenje.

H koncu še to: Pust je šel mimo nas, tukaj nas je sedaj 15 Slovencev, iz med katerih je okoli 10 članov S. N. P. J. (to je brez otroškega oddelka). Pust smo obhajali še prav dobro. Tam iz Glencoe, Ohio je prišla mastna šunka s kranjskimi klobasami. In mali gorenjski Johnny je spravil v veselje vse Slovence. Dolgokraki njegov sosed vihtel je smrtonosno "sabljo" (noža nimamo, in če misli še kdo poslati kako podobno šunko, naj pošlje še nož). Drugi smo jedli stoji, da je več šlo v telodec. Ko smo pojedli, pa je dejal Slatetov Tone: "Še 'litro' vina..." in petnajst jezikov se je obilnilo okoli ustnice... Jaz pa sem vzdihnil: Za božjo voljo, saj res ne bomo pili vina...

No, zdaj pa veste za kakšnimi "fenci" sem zapri!

Janko N. Rogelj.

Maynard, O. — V tukajšnje okolice so se delavske razmere zelo poslabšale. Imamo pet premogokopov, kateri pa ne obratujejo niti za enega dobrega. Radi tega imamo dovolj neprostočelnih počitnic, katerih smo bili že prvi dan siti. Objubujejo menda nekaj, da bomo začeli boljše delati po prvem maju in nekateri pa da po prvem aprilu. Koliko je resnice na tem, ne vem. Menda ne veliko. Upam, da je resnica.

Ko je bila razpisana kampanja za miljonski sklad, se v tukajšnji naselbini ni nihče hotel podati na pot ter pričeti nabirati prostovoljne prispevke, češ, ker so slabe delavske razmere, itak ne bo nobenega uspeha. Toda mene to ni ustrašilo in ker sem bil prepričan, da naša naselbina ne bo hotela zaostati za drugimi naselbinami v tej akciji sem se podal na pot. Pridrutili so se mi še štirje tovariši in sicer Maks Jeršin, Josip Bojda in Andy Zlatoper ter šli nabirati narodni davek. Klub mali naselbini smo vendar nabrali \$177,75, kar ni tako mala vsota za to naselbino, ki je majhna ter še slabe delavske razmere. Tem potom se najsrčneje zahvaljujem vsem darovalcem kakor tudi vsem nabiralecem, da ste tako častno rešili svojo nalogo.

Kakor povsod, tako smo tudi tukaj našli nekaj kimoveev, kateri ne vedo kaj da so. Nekateri so še tako zaslepljeni, da pravijo, kaj je meni mar, v kakih razmerah, da Slovenci žive v starem kraju. Slišali smo še razne druge "učene" in "pametne" izraze, katerih se pa človek ne more za pompati vseh, kot se preneumni. Ustrašili se pa nismo, ampak nabirali toliko časa, da smo obrabli vso naselbino.

Leo Bregar.

Rock Spring, Ill. — V tukajšnji naselbini je umrla 5. marca t. l. ob 5. uri zjutraj rojakinja Terezična Buznik, rojena Miklavčič, dom iz fare Poljane nad Škofjo Loko, vas Brde.

Poročevalec.

POGLEJTE NA DATUM poleg svoje adresse na "Prosvetu" in prepričali se boste, če vam je že naročnina potekla.

MR. ROBINS JE PREDLOŽIL DOKAZE ZA SVOJE TRDITVE.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
pogajanja, ki jih vodi polkovnik Robins z njegovim odobravanjem glede ratifikacije brest-litovske pogodbe.

Par ur po tej depeši je poslanik Francis poslal drugo depešo, v kateri poroča državnemu departmentu, da je čital boljševiške in protiboljševiške liste in pronašel, da vsi proti nameravani intervenciji.

Dne 3. maja 1918 je poslanik Francis poslal brzojavko polkovniku Robinsu, ki se je nahajal v Moskvi. V nji je vprašal, da na poizve, če bo sovjetska vlada opirala zavezniški intervenciji, ali se ji ne bo mogoče izogniti. V brzojavki tudi opozarja Robins na interese, ki jih ima napravljen boljševiški vladi.

"Vi poznate moja prizadevanja da pridejo železnice in na pomoč sovjetski vladi in velike vojaške komisije sovjeta." se čita del brzojavke.

V isti brzojavki pravi poslanik da je ašial govorico, da polkovnik Robins gleda za tem, da postane njegov naslednik, toda on se ne ozira na take govore.

"Nihče, ki količkar pozna politiko, ne bo mislil trenotek, da je iščem kaj takega," je rekel polkovnik Robins.

Drugi dokumenti dokazujejo, da je na zahtevo poslanika Francis prejel od Lenina pismo, ki garantira zavezniškimi diplomatom varno pot iz Petrograda v Volodgo, in da je poslanik Francis dal Robinsu pismo, ki ga vsebuje pri poslaniku Reinschu v Pekingu, da se seznanji z ruskim položajem.

Predložil je tudi pismo Henry P. Davidsona, državnega tajnika Lansinga in poslanika Sharpa, ki komentirajo Robinsovo delo.

PESEK V OČI.

Chicago, Ill. — Odvetniki plinske družbe izjavljajo, da bodo postavili vsakega uslužbenca plinske družbe na zatožni klopi, ki ni nič plinomerov, ampak je samo ocenil, koliko plina je stranka porabila. Ljudstvo pa vprašuje, za kaj odvetniki družbe ne dvignejo tožbe proti onim višjim uradnikom, ki so nižjim uslužbenecem dali nalog, da jim ni treba čitati plinomerov, ampak zadostuje da jih ocenijo.

Pred sodnikom Haasejeva je sta uslužbenec plinske družbe Walter C. Winter na obtožbo, da ni čital plinomerov. Winter je skesan priznal, da je res to delo zanemarjal in je le ugaljal, koliko plina je stranka porabila. Sodnik je Winterja obsodil, da mora skozi let dni hoditi v cerkev.

INDIJANCA STA UBILA SVOJE ŽENI.

Durango, Colo. — Indijanec poznani pod imenom Milwaukee, star 22 let, je umoril svojo ženo blizu Shiproeka, N. M. Glavo ji je razbil s kladivom, po izvršenem umoru si je z nožem prerezal vrat, toda rana ni bila nevarna. Ko je prišla policija na lice mesta, da prišla aretira, je skočil v reko, iz katere so ga seveda potegnili še živega.

Mehiški Indijanec Hat je ubil svojo ženo južno od Bluffa. Mrtvo truplo je odnesel v koo in jo zapalil. Pogнал je sebi kroglo v glavo, tako da je padel v ograjo, v katerem sta oba zgorela do kosti.

STAR SVINJAR OBSOJEN NA 99 LET.

Dallas, Tex. — Rev. Francis O. Berry, kaplan v sirotišnici sv. Matevža, je bil obsojen na devet in devet deset let, ker je izvršil napad na neko siroto. Berry je star 65 let.

PROFIT OLJNE DRUŽBE.

Chicago, Ill. — Indiana Standard Oil kompanija je v letu 1918 napravila \$43,265,877 dobička. Od te svote pojde za zvezni davek \$20,000,000, tako da ostane še čistega dobička \$23,265,877. Ta čist profit znaša 77 odstotkov od glavnice, ki znaša \$30,000,000. Profitne družbe se je pomnožilo na \$16,063,877, tako da znaša ves prebitok \$87,509,465. Delničarji so prejeli v letu 1918 \$7,200,000.

IZ WASHINGTONA V 110 MINUTAH.

New York, N. Y. — Major J. Hoeker je napravil pot iz Washingtona v New York z letalom Havilandovega sistema v eni uri in 41 minutah. Do sedaj je najhitrejši letalec premeril to pot v eni uri in 50 minutah.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

IZ URADA TISKOVNEGA ODSEKA SRH BOJ NA KOROSKEM.

"Arbeiterwille" se peča s krvavimi dogodki v Grabštajnu, ko so se spopadli oddelki narodne straže z jugoslovanskimi četami in bere nemških nacionalcem naslednje levite:

Po štiriinpolletni krvavi borbi je pohojena stara habsburška država. Ententa triumfira in deželniške zmage so tudi Slovani na jugu in severu. Mnogo nemško-nacionalnih krogov to hotoma prezira in kakor leta 1914. spravljajo razpoloženje nemškega prebivalstva do prekipevanja, ga spravljajo v parokizem, ki slepi in gluši za vse in ki vidi v svoji omami le svojo puško, svoj kanon in svojo strojnico, ki pozna le svoje navdušenje in v svoji blaznosti pozablja, da je le mala, revna peščica in da sicer more po posrečenem upadu zmagoslavno naznanjati: Grabštajn je zopet v naši posesti, kar pa že jutri lahko rodi najstrašnejše posledice za ljudstvo in izpremeni Korosko, če si jo Jugoslovani, za katerimi stoje predvsem Srbi, nadalje pa tudi ententne čete, izbere za bojišče in izpremeni zadnji košček dežele v kup razvalin... Nihče ne more prevzeti poročila, da proglasi ententa oborožen napad proti slovenskemu prodiranju za kršenje pogodbe v premirju, zasede vso nemško Avstrijo s svojimi četami in podeli ljudstvo lekeje, ki postavi vse dosežanje v senco. Zatorej hladno kri in pamet pri vseh ukrepih in odločbah, ki utegnejo biti najdalekosejšega pomena za vse."

Celovec, 18. dec. (Lj. k. u.) Dunajski korespondenčni urad poroča: Na brzojavni protest, ki ga je Narodna vlada v Ljubljani poslala takojšnji deželni vladi radi dogodkov v Grabštajnu, je deželna vlada v Celovecu poslala ljubljanski Narodni vladi nastopni odgovor: "Na brzojavko z dne 16. t. m. o dogodkih v Grabštajnu mora deželna vlada podati naslednje popravke: Trditve, da je v varstvo miru v slovenskem ozemlju v Grabštajnu nastanjen srbski vojaški oddelek, torej ententna četa, bil nenadoma napaden po nemških oddelkih s topovi in strojnimi, je neresničen. Res je, da povsod v deželi in tudi v Grabštajnu varnost in mir nista ogrožena in da in nasprotno ravno na noben način ni niti približno opravičljivo postopanje tjakaj odposlanih čet moti in zelo ogroža. Res je, da Grabštajn ni slovensko ozemlje in da v Grabštajnu ni bil nastanjen noben srbski oddelek. Res je, da je skušal jugoslovanski oddelek ponoči siloma zasesti Grabštajn in da je nenadoma napadel naše straže. Res je, da o kakih pravilnih zasledbi v zmislu pogojev za premirje pri takem ponoči izvršenem napadu ne more biti govora. Res je, da takozvani srbski vojaški oddelek ni bil nikakoli ententna četa, da se je ta četa izkazala le s povelji, ki jih je prejela iz Ljubljane, da so se častniki izkazali le z legitimacijami, neveljavnimi po mednarodnem pravu in napravljajimi v Ljubljani, in da so se, kakor je nedvomno ugotovljeno na podlagi izjav ranjenecov, ravnali, kot bi bili ententne čete s tem, da so se člani tega oddelka, in med njimi celo vojniki bivše Avstrijske armade, oblačili v srbske uniforme. Res je, da je ta oddelek začel streljati na naše straže in da je pri tem celo ranil moža lastnega oddelka, dočim so naše straže odgovarjale s strelom v silobranu. Ni res, da je srbski poveljnik odklonil krvoprelitje. Ni res, da so tamošnji oddelek deloma usmrtili ali ranili, deloma pa premagali in odvedli. Res je, da je bil na obeh straneh eden mrtev in le malo ranjenih. Deželna vlada v Celovecu bo proti takemu postopanju vojaškega oddelka, ki krši mednarodno pravo in zlorablja ime ententnih čet, najenergičneje protestirala pri vrhovnem poveljniku ententnih čet. Ugovarja takemu zavijanju dejstev v tamošnji brzojavki in protestira najenergičneje proti temu, da so dogodki v Grabštajnu kršili pogodbo za premirje, proti čemur bi moglo postopati edino ententno vrhovno poveljstvo in ne Ljubljana, s katero ni bilo sklenjeno nikakoli premirje. Grabštajnski napad ni bila nikakoli zasedba strategično, važne točke v premirju v zmislu pogojev za premirje, ker napadjoče čete niso bile ententne čete in

niso imele ententnih povelj. Ententna četa ne bi brez prejšnje napovedi ponoči kakor v vojni in v sovražni deželi napadla mirni kraj in ne bi smela začeti streljati na strah, ki je bila nastanjena v varstvo miru in reda. Tako postopanje tamošnje čete dokazuje, da ni imela niti najmanjšega pravnega naslova. Protestiramo najenergičneje, da so dogodki v Grabštajnu kršili specialne dogovore.

Povodno opozarjamo, da so bili naši dne 9. decembra v Ljubljano poslani zastopniki pooblašeni, lojalno in z največjo pravilnostjo omogočiti dogovor, ki bi končno prinesel ubogemu prebivalstvu mir in varnost in bi ščitil nemške dele Koroske do definitivne ureditve vseh spornih vprašanj na mirovni konferenci pred brutalnimi nastopi tamošnjih čet. Ljubljanski Narodni vladi je pač znano, da se pogajanja niso razbila ob naši nepopustljivosti, marveč le ob stališču tamošnje vlade, da brezobzirno uveljavlja svojo moč v nemškem ozemlju Koroske. Le nasprotna stran krši pravo, vsled česar ugovarja koroska deželna vlada najenergičneje proti sklepni izvajanjem Narodne vlade in odločno odklanja vsako odgovornost za posledice. Deželna vlada v Celovecu je v interesu prebivalstva in vzdržavanja miru in reda v deželi vedno pripravljena, stopiti s tamošnjo Narodno vlado v nova pogajanja, ne bo pa nikdar interesov nemškega prebivalstva v deželi žrtvovala imperalistični nasilni politiki.

Manom tovariša in sodruga Maksa Koširja. Kruta realnost življenja, ki ne prizanaša s svojo brezobzirno pestjo nikomur in ki sega po življenja žejnih kakor tudi po smrti hrepenceh z isto sci-nično naslado, je usoda nas vseh. Sprizajmno se z njo, eden preje, drugi pozneje, kakor pač nanese življenje in usoda. Močnejši ji kljubujejo, slabiji postajajo njena žrtve; tako je življenje. In vendar ljubimo to življenje, z vso strastjo in silo ga ljubimo, ker se bojimo smrti, ki pomenja za nas praznino in ničevost... Kadar vidimo umirati starčka, si mislimo: Doživel je, posla mu je moč, na njem se izpolnjuje večnoveljavni razvojni zakon: Bog z njim! Kar je imel, nam je dal; sedaj je prazna njegova srca in njegova duša je izžepana. Smrt mladega človeka, ki ga začeta objemati življenje in mladost s svojimi oživljajočimi krili, pa je anahronizem, krut in neumiljiv... In kjer so vrste redke, gleda usoda, da jih stori še redkejše. Odsel si, dragi, sodrug in tovariš, ko si se baš začel ozirati po življenju, da zastaviš zanj svoje moči in svoje čelo. Spoznal si zgodaj in dovolj, da Te je življenje gojufalo in stopil si v vrste bojevnikov za ljudsko pravdo. Sent Janž. — Siska — Glince so bile prve postaje, na katerih si pričel oznanjati svojo besedo. Proč z upi, proč z nadjami! Smrt je zdaj Tvoja zaročenka; hotel si, da bi bilo življenje, toda 23-letno mladost je uničil dih smrti. Izobraževalno društvo Svoboda in politični dnevnik "Naprej" izgubita s Teboj svojega člana in dušotrudnika, Tvoji prijatelji pa duhovitega tovariša. Lahka Ti bodi zemljica, dragi sodrug in tovariš!

Hrvatska narodna skupščina razglašala demobilizacijo. — Zagreb, 18. dec. (Lj. k. u.) Hrvatska narodna skupščina razglašala demobilizacijo, ki bo končana do 31. decembra 1918.

Zaradi nemarnosti uradnega "kmaljina" ob vzdrževalno podporo. Iz Trbovelj nam pišejo: Ivan Maj, rojen leta 1885 v Poljsniku, je cen, odpotoval 2. avgusta 1914 iz Vestfalskega k vojakom. Njegova žena Amalija je dobivala zase in svoje tri otroke vzdrževalno podporo od generalnega konzulata v Koelnu. Zaradi boleznj se je preselila v avgustu 1917 k svoji materi Mariji Platner v Trbovlje. Plačilno polo je oddala v občinsko pisarno s prošnjo, naj posreduje, da se ji vnašajo, naj posreduje, da se ji davka prej izplačuje podpora pri davka-reji v Laškem. Pola se je odpotavila 16. avgusta 1918 pod št. 7653 la 16. avgusta 1918 v Celje, od vzdrževalni komisiji je dobila denar, ki ni bilo ne duha ne sluha več o njej. Takisto je ostala prošnja o njej. Takisto je ostala prošnja za izdajo duplikata včlujub urgenca brez odgovora. Amalija Majcen je umrla 16. avgusta 1917 in otroci so ostali brez podpore, zakaj tudi so ostali brez podpore, zakaj leta oče je pogrešan že od začetka leta 1915. — Dejstvo je, da se gnilemu nasemu birokratizmu v 15 mesecih niso posrečilo rešiti zadevo in zagnati tovariš sirotno podporo. Šele na posredovanje občinskega uradnika pri vzdrževalni komisiji v Celju je bila plačilna pola izročena stranki. Da pa pola za dvig vzdr-

ževalnine ne zaščita, je stranka izvedela na davkarji v Laškem, kjer so ji izplačali podporo namesto od 1. avgusta 1917 do 1. novembra 1918, sklicujoč se na neki odlok Narodne vlade, po katerem se zaostale vzdrževalnine ne smejo več izplačevati. Vprašamo Narodno vlado v Ljubljani, kaj namerava v tem slučaju ukreniti in kako misli ubogim sirotam popraviti kričečo krivico, prizadejamo jim po nemarnosti starovavtrijskega birokratizma.

Begunska usoda. Človekoljuben opazovalec nam piše: Čujem, da se je ustavila begunska podpora po nekaterih krajih ali celo povsod. Razmišljam in razglabljam, ampak odredba mi ostaja nerazumljiva skrivnost. Mlad, zdrav in samski begunec se navsezadnje še preine, ampak kaj naj počno stari, bolehnji ljudje, če so vrh svojih nadlog oblagodarjeni še s kopico otrok? Kmečki delavec dobiva pri nas (v slovenjegrškem okraju) poleg hrane eno krono na dan, t. j. ob lepem vremenu 6 K na teden. Za svojo osebo je za silo preskrbljen — ob lepem vremenu, če je solnce prijazno. Kaj pa družina? Kaj če solnce odtegne svojo dobrotu? Od česa naj žive bolehnji ljudje, na postelj priklenjeni bolniki, nadložni in polomljeni starci? Razgovarjal sem se z uradnikom, doktorjem, ki mi je razodel salomonsko modrost, da naj se begunec vrnejo v svoje domačije. Shoda, da ni učeni g. doktor Solkanec ali Kanalec s Senterferjana ali od St. Petra. — Poslali bi ga do mu, seveda če bi se prelevil v — martinčka. S takimi Salomoni Jugoslavija ne bo likvidirala vojne in ne odpravila zla, ki ga je zasekala vojna v naše narodno telo. Gotovo je potrebno, da se povratki beguncev pripravljajo in pospešuje. Nujno je, da begunec čimprej zasedejo svoja stara mesta v produkejskem procesu, zakaj tudi njih normalno delo bo pomagalo ozdraviti naše hiračje in razdejano narodno gospodarstvo. Tudi bi bila čim bistrejša rešitev begunskega vprašanja blagodejna razbremenitev naših javnih finan. Ampak na vrat na nos to ne gre; treba je ustvariti poprej predpogoje. Še vedno vidim pohajkovati vsepovsod ogromno oficirjev, ki ne opravljajo pod milim nebom nobenega koristnega dela in ki stanejo dan za dnem naš narod o ogromne tisočake. Da se ti ljudje vrnejo produktivnim poklicem, za to ni danes pač nobenih realnih ovir. Od narodne vlade pa bi bilo pričakovati, da begunec, dokler ni njih povratek omogočen, dokler niso dani predpogoji za obnovljenje njih domačij, še nadalje podpira. — Nebegunec.

La bedno srbsko dečo je došlo 17. decembra sledeče: 79 kosov obleke, 5 parov čevljev, 47 metrov volnenega blaga, ki ga je darovala tvrdka Hedžet in Koritnik in večja svota denarja. Od te svote je samo na "Slavčevi" veselici nabrala 62. Teja Prelogarjeva 1113 kron 80 vinarjev.

Še nekaj o sladkorju. Gospodinja nam piše: V št. 290 "Slovenskega Naroda" se pritožuje g. župan, da so ga napadle ženske zaradi sladkorja. Ako so ženske razjarjene, jim ni mogoče tega preveč v zlo šteti, če rtrpijo pomanjkanje na vse strani, dočim imajo nekateri ljudje vsega dovolj. Sladkor in kruh igrata danes veliko vlogo; to občutimo mi, ki smo navezani na ono, kar dobimo na karte. Pa še vedno laglje bi človek prenašal pomanjkanje, ako ne bi videl, kako žive oni, ki so pri krušnih komišljah. Tem ljudem ne manjka ničesar, kart imajo dovolj za sebe, a sodrugi in najboljši prijatelji, dočim je za nas strogo prepovedano imeti samo eno več. Imam posebno veselje, take ljudi zasledovati in tudi notiram si jih doma. Naj navedem en sam slučaj! Pri zadnji prodaji sladkorja sem našel na Bleiweisovi cesti, ki je prišla po sladkor k Šarabonu kar na deset kart. Njena rodbina šteje tri osebe. Pa to se zgoči pri vsaki sladkorni izdaji. Za to dobroto se ima zahvaliti svoji prijateljici pri krušni komisiji. Enakih slučajev vem mnogo. Zato naj g. župan upelje tedaj za krušne komisarje strogo nadzorstvo, ne samo za stranke. Potem bodo stranke dobile več blaga.

Ljudsko štetje na Reki in okolici. Iz Reke poročajo: Italijanski narodni svet je za Reko in okolico odredil ljudsko štetje, ki je pričelo dne 1. Italijanska oblastva uporabljajo vsa nasilna sredstva v polizkušajo prisilno hrvatsko prebivalstvo, da bi se zglasalo kot italijansko.

Razno.

Z ruske severne fronte. Arhangelsk, 11. marca. — Boljševiške čete so ponovile ofenzivo na fronti ob Vagi in z bombardiranjem iz teških topov popolnoma uničile vas Vistovko. Zavezniki, ki se še drže v razvalinah Vistovke, so odbili infanterijske napade. Zavezniške čete so v veliki manjšini.

London. — Iz Berlina poročajo, da se bo moral poročnik Porten, bivši častnik v nemški vojni avia-tiški službi, zagovarjati pred vojnim sodiščem zaradi obtožbe, da je v Vilni prodal ruskim boljševikom celi park vojaških eroplanov za dva milijona mark. Letala so bila baje vredna 10 milijonov mark.

Usoda dveh cesarjev započeta. Pariz, 12. marca. — Usoda dveh bivših vladarjev je določena. Bivši avstrijski cesar Karl bo izgnan iz Nemške Avstrije. To je sklep nemško-avstrijske ustavodajne skupščine, ki se je definitivno izrekla za republiko.

Viljem Hohenzollern bo pa proglšen za veležločca na mirovnem kongresu in nova Nemčija bo sama pozvana, da z drugimi narodi vred podpisuje to izjavo. Tako se glasi priporočilo komisije, ki je preiskovala krivdo in odgovornost za vojno. Glede ostalih nemških državnikov in militaristov, ki so s kajzerjem vred poglali svet v klanje, pride morda do nesoglasja med mirovnimi delegati. Nekateri so mnenja, da lahko zapadejo kazni vsled kršitve nemških zakonov in v tem slučaju bi moral Nemčija uvesti kazenski proces proti njim; v drugem slučaju bi jih moralo soditi mednarodno sodišče zaradi prelitne mednarodnega zakona ali takega godišča, še ni.

Nemčija bo izgubila 30,000 štiri-jaških milj ozemlja in sedem milijonov prebivalstva.

Pariz, 12. marca. — Po novi mirovni pogodbi, ki bo kmalu predložena nemškimi delegatom v podpis v Versaillesu, se bo Nemčija skrčila med reko Reno na zapadu in staro poljsko mejo na vzhodu, ki je eksistirala pred delitvijo Poljske leta 1772. Dalje bo Nemčija izgubila Danec v Šlezviji, Holštajnu in Poljake 4 gornji Šleziji. Na drugi strani Nemčija morda dobi nemške dežele nekdanje Avstrije.

Z drugimi besedami bo Nemčija izgubila 60—70 tisoč štirijskih milj svojega predvojnega teritorija s štirinajstimi milijoni prebivalcev, pridobila pa bo z Nemško Avstrijo 20,000 do 30,000 štirijskih milj ozemlja s sedmimi milijoni prebivalcev; čista izguba torej znaša na ozemlju 30,000 štirijskih milj in sedem milijonov glav na prebivalstvu.

Pred vojno je imela Nemčija 212,000 štirijskih milj površine, toda po sklenjenem miru se ta površina skrči na 173,000 štirijskih milj; namesto predvojnega prebivalstva 67,000,000 duš ji ostane še 60 milijonov. Potemtakem bo bodoča Nemčija manjša od Španije in njena ostrižena armada, ki ne sme presežati 100,000 mož, bo manjša kakor je armada v Švici.

Socializiranje rudnikov v Nemčiji. London. — Brezlična brzojavka iz Berlina se glasi, da je vlada formalno izdala naredbo za socializiranje rudnikov. Premogovni sindikat bo socializiran takoj in nemško ljudstvo dobi potom vlado absolutno kontrolo nad premogokop v Nemčiji. Nato bo sledilo socializiranje potaševih jam. Predloga v narodni skupščini določa splošno socializiranje rudnikov. Dolegje privatna uprava rudnikov bo nadomeščena z vladno upravo.

Slovenska Narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Inštop. 17. Junija 1907 v dr. Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PRESEDNIK: Vincenc Canjar, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
PODPREDSEDNIK: Anton Hraz, 265 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK: John Verberber, 2706 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
TAJNIK BOLNIŠKEGA ODDELKA: Paul Berger, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago.
BLAGAJNIK: Anton J. Turbovec, Box 1, Cicero, Ill.
UPRAVITELJ GLASILA: Filip Codina, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POROŠNI ODBOR.

Jelo Ambrožič, predsednik, Box 251, Cresskill, Pa.
John Underwood, 405 Hay St., Springfield, Ill.
Martin Ščepan, Box 276, Robertson, Ohio.
Joe Radlich, Box 452, Smithton, Pa.
Frank Sumrak, 2600 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale av., Chicago, Ill.
VZHOVNO OKROŽJE: Rudolf Plavtšek, Box 438, Bridgeville, Pa.
Anton Radlich, Box 75, Wick Haven, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šular, Box 104, Great Kan., za Jugoslavijo.
Leo Kober, Box 248, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadporni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 14815 Holo Ave., Collingswood, Ohio.
Johab Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn.
Joe Kahan, 6101 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Canjar, Jelo Ambrožič in Matt Petrovič.

SDRUŽITVENI ODBOR.

PRESEDNIK: Frank Alod, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trdelj, Joe Štuh, Mary Udovik, John Ovan.
VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Koro, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jelo Zavratnik.

POZORI — Vse denarne poljubne in stvar, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote sploh, naj se pošiljajo na naslov: John Verberber, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 Vse zadeve bolniške podpore naj se pošiljajo Paul Bergerju, inžinju bolniškega oddelka v gl. uradu.
 Vse pritožbe glede poljubnih in gl. izvrševalnega odbora se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadpornega odbora, dign naslov in upravi.
 Vsi pritožbi na gl. poročni odbor se naj pošiljajo na naslov: Jelo Ambrožič, Box 257, Cresskill, Pa.
 Vse pritožbe proti uredništvu glasila se naj pošiljajo predsedniku tiskovnega odbora Vincencu Canjarju.
 Vsi dopisi in drugi spisi, naznanila, oglasi, naročila in spisi vse, kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RADA BI IZVEDELA.
 Podpisana bi rada izvedela, kje se nahaja najin prijatelj FRANK VERHOVEC doma iz Loga pri Ljubljani. Pred letom in pol dni bil je tukaj na Vestaburg, Pa., je pa kar nekater odšel brez vsacega sledu. Cenjene rojake prosiva ako kdo ve za njegov naslov, da nam ga blagovoljno naznaniti ali pa še bude slučajno sam čital ta oglas, naj se prijavi na sledeči oglas: Mike Karšina, ali Frank Platnar, P. O. Box 424, Vestaburg, Pa.

ISCEM SVOJEGA BRATA
 Josefa Gregorich, pred letom dni se je nahajal v Camp Grant, Illinois, sedaj pa ne vem, kje je. Cenjene rojake prosim, če kdo ve za njegov naslov naj mi ga naznani, ali ako bode sam čital ta oglas, naj se mi prijavi svojemu bratu na naslov: Frank Gregorič, P. O. Box 18, Aurora, Minn. (March 12-13).

NAPREDEK
 "Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse za vsakdanje potrebščine po zmerni ceni.
ANTON ZORNIK, Hermisla, Pa.

ISCEM SVOJEGA BRATA
 pred leto in pol šva delala skupaj na Hains, Utah in od tedaj mi ni nič znano, kam je odšel. Videl sem njegovo ime lansko leto v Prosveti (Geo. Lukman), da je šel k vojakom, spadal je k društvu "Mangart" št. 113, S. N. P. J. v Sunnyside, Utah. Ako cenjenih rojakov in čitateljev ve za njegov naslov, prosim, da mi ga naznani, če bo pa sam čital ta oglas naj se prijavi na moj naslov: Frank Lukman, 810 First St., Portland, Oregon.

POMLAD SE BLIJA.
 Sejati bo treba NAJRAZNOVRSTNEJŠA ZELIŠČA, da ne bo čez leto v kuhinji pomanjkanja.
 Pa tudi vrt bo treba okraiti s RAZNOVRSTNIM CVETJEM — kajti vrt je kiné vsakega doma.
 Kdor hoče biti preskrbljen z raznimi zelišči in s najraznovrstnejšimi semeni za vrt, naj piše po brezplačni cenik.
 V zalogi imam vsa poljska semena, semena večinoma vseh tukajšnjih in starokrajskih eveltic, trav, detelje itd.
MATH PEZDIR, NEW YORK, N. Y. CITY HALL ST. BOX 772.

SLOVENEK
 star 29 let želi se seznaniti s Slovencem v starosti od 20 do 30 let; jaz imam stalno delo in tudi nekaj denarja za prihranjenega. Če slučajno katero veselji živetvi v severni Minnesoti, naj se pismeno izglasi, ako je le mogoče naj priloži svojo sliko. Le resnim ponudbam bom odgovarjal. Tajnost jamčena. Pišite na naslov: Toni Yenko, 9719 McCuen Street, New Duluth, Minn. (March 12-13-14)

Rojaki pozor!
 Cenjenim rojakom se naznanja, da se je ustanovila družba THE AMERICAN AMUSEMENT & THEATRE CO, INC. z glavnico \$100,000 z namenom, da nabavi kar več mogoče gledališč. Naštiti so že izdelani kje se bode vzelo 10 gledališč v letu 1919, od katerih se sedaj že lastuje dva in imamo dva pod arom. Za vse te stvari je pa potrebno veliko denarja. Družba sedaj nudi napredno svoje delnice po zelo niski ceni \$1.00 vsaka. Dobišček je prearženjen, da bi mogel doseči do 40% v letu 1919. Pišite po naslednjeja pojasnila na naslov: — Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa.

POZOR KROJACI!
 Delo dobila dva izurjena krojača, ki znata delati rekele, telovnike in hlače. Delo je stalno, plača po dogovoru. Pišite ali pa pride osebno na naslov: J. A. Ambrožič, P. O. Box Q, Eveleth, Minn.

POZOR SLOVENSKE MESAŘJI!
 Slovenska zadrzna zveza v Clevelandu Collinwood, O., išče izučenega slovenskega mesarja, ki je zmožen vršiti ta posel, lepa prilika in ugodnost. Plača po dogovoru. Prosilci naj se prijavi, na sledeči naslov: Slovenska Zadrzna Zveza, 667, E. 152. Str. Collinwood, Ohio. Tisj, ki imate resni namen, se takoj oglašite.

Cenjeni rojaki pozor!
 Cenjenim rojakom naznamimo, da mi kupujemo vse Liberty Bonds ter jih plačujemo v gotovem denarju po dnevnem KURZU (njih vrednosti). Rojaki, katerim je nemogoče priti osebno v naš urad, naj pošljejo svoje BONDE v priporočenem pismu (registrirano), ker na drug način mi nismo odgovorni v slučaju izgube po poštni ali drugi pošiljavi. — Pošljite na naslov: Mr. John Bahorich, 129 Bakerswell Bldg., Pittsburgh, Pa. John Zerovec.

Z ognjem in mečem.

ZGODOVINSKI ROMAN.
Poljaki spisal Sienkiewiciz. — Poslovanil Podravski.

(Nadaljevanje.)
XII.

Dan poznej se je vojska ustavila v Rileu. Knez pozove gospoda Skretuskega ter mu reče: "Naša armada je slaba in utrujena. Krivonos ima šestdeset tisoč mož in vrhu tega še vsaki dan narašča njegova moč, ker kmetje neprestano drve k njemu. Na vojvoda kljevskega tudi ne morem računati, ker je ravno on najbolj za mir, ne glede na to, da bodi z menoj. Vidim, da gre kaj nerad. Potreba nam je podpore od drugod. Slišal sem, da ne daleč od Konstantinova stojita dva polkovnika: Osinski in Korieki, s kraljevo gardo. Vzemim radi varnosti sto Kozakov ter mu nesim moje pismo, da se požurita in brez odloga prideta k meni, ker čez par dni uvršči teka na Krivonosa. Nohen drugi mi ne izdruži teka bolj nego ti, radi tega tebe pošljem."

Gospod Skretuski se prikloni. Še istega večera odrine na noč h Konstantinovu, da bi ga ne opazile tolpe kmetov, ki so kakor razbojniki, čakale pa lesovih in ob cestah. Knez mu je naročil, naj se izogiba takih bojev, da ne trati časa po nepotrebnem. Previdno in tiho potujejo dospje Skretuski ob svitu k Vasovatemu ribniku, kjer najde na svojo veliko veselje oba polkovnika. Osinski je imel izvrstno gardo, sestavljeno in dragoceno: izurjeno po tujezemskih pravilih in Nemce. Korieki pa samo nemške pešce, veterane, iz tridesetletne vojske. To so bili večji in izurjeni vojščaki, ki so delali kakor jeden človek. Oba polka sta bila dobro založena in preskrbljena s strelivom in orožjem. Vojaki slišavši, da pojdejo h knezu, so radostno vriskali, ker so koprneli po bitkah, ter vedeli, da jih pod nohenim drugim poveljništvom ne dožive toliko, kakor pod knezovim. Na žalost sta oba polkovnika odrekla knezovi prošnji, ker sta bila pod načelništvom kneza Dominika Zaslavskega. Strogo pa jima je bilo naročeno, ne pridružiti se Višnjeveščemu. Zaman jima Skretuski pojasnjuje, koliko slave si lahko pridobita, koliko koristita domovini pod takim vojskovodjem. Niti slišati nista hotela o tem čes, pokorščina je prva dolžnost vojaka. Rekla sta, da se smeta pridružiti knezu le v slučaju, ko bi zahtevala rešitev njune vojske. Gospod Skretuski se poslovi od njiju jako užaljen, ker je znal, kako bo žalil ta odločitev kneza. Znano mu je bilo, kako je njegova vojska utrujena od pota, bojev s sovražnikom, je bilo naravnost nemogoče. Videl je gospod Skretuski, da bo treba odločiti bitko s Krivonosom, dati daljšega počitka vojski ter počakati, da se nabere nekaj novih moči v knezovem taboru.

Vtopljen v take misli, vračal se je gospod Skretuski se svojimi vojaki nazaj vtabor. Potovati je boral tiho in previdno, da se izogne. Krivonosovim oglednim četam in drugej drhali, zbranej večkrat v jako močne tolpe, ki je napadala popotnike po cestah. Prišel je srečno mimo Baklaja v nižinski gozd, poln nevarnih jarkov in slobin. Na srečo je imel na potovanju lepo vreme. Bila je čarobna poletna, brezmesna noč: le zvezde so migljale. Vojaki so šli po ozkejši gozdni poti; spremljala sta jih dva mašinka logarja. V gozdu je bila smrtna tišina, katero je dramilo le pokanje suhih vejic pod konjskimi kopiti. Kar prileti naglo na ušesa Skretuskega nekaj oddaljen šum, pretrogovan z glasnimi krikom.

"Stoj!" zapove tiho gospod Skretuski ter vstavi vojake. "Kaj je?" Star loštar se mu približa. "Gospod, blazni ljudje hodijo sedaj po lesu in kriče, ker se jim je vsled okrutnostij zmešal ur. Včeraj sva srečala s tovarišem neko plemitašino, ki hodi po gozdu, ozira se po drevesih ter kliče: "Otroci! moji otroci!" Brž ko ne se ji topovi pomorili otroke. Tudi naju je čudno gledala ter tako močno zastokala, da sva se kar stresla. Pravijo, da je mnogo takih po teh gozdih."

Gospoda Skretuskega, da si ni poznal strahu, obide groza.

"Morda pa le tulijo volkovi? Radi daljave ni moči dobro razločiti," reče.

"Kaj še, gospod! Volkovi ni sedaj v lesu. Otišili so v vasi, kjer imajo obilo trupel."

"Strašni časi!" de vitez. "Volkovi hodijo po vaseh, blazni ljudje pa tulijo po gozdih. Bog! Bog pomagaj!"

Nekaj časa so stali tiho. Slišati je bil samo navadno šum v smrečnih vrhovih. Čez kratko so se oni glasovi ozvali še glasneje in bolj razločno.

"Hej!" zakliče naglo logar. "Stutim, da se tam zbrana brčkone veča tropska ljudi. Ostani tu tukaj, ali pa idite polagoma naprej s tovarišem greva pogledat."

"Idita!" odvrne Skretuski. "Počakamo va ju."

Logarja odideta. Dolgo ju ni bilo nazaj. Skretuski je postajal že nemiren; začel je že su niti, kar se jeden loštarev prikaže iz teme.

"So, gospod!" reče, približavši se k Skretuski skenu.

se še vejice niso lomile pod nogami. Konji prijavjeni zalezovanju in napadom. Šli so po voljeje tiho, niso rezgetali niti zasmrkali. Približavši se tje, kjer je delala cesta ovinek, zapazijo ognje in nerazločne človeške postave. Skretuski razdeli, svoje ljudi na tri oddelke; izmed njih ostane jeden na mestu, drugi smukne poleg kolovoza skozi šumovje, da zapre nasprotni izhod, tretji pa — stopivši s konj, začno previdno plezati po trebuhu k grmičju, ki se je razprostiralo nad jarkom in zbranimi vstajniki.

Gospod Skretuski je ostal v srednjem oddelku; ko pogleda v jarek, zapazi v daljavi kakih dve do tri sto korakov taborišče. Ognjev je gorelo kakih deset; svetlobe niso razširjali, ker so nad njimi viseli kotli. Vonjava kuhane mesa je puhtela v nos Skretuskega i vovakov. Okoli kotlov so stali ali ležali prostaki, popivajoč in žlobodrajoč. Jedni so imeli v rokah steklenice, drugi so se opirali na sulice, na katerih so bile natakjene kakor trofeje, glave mož, žen in otrok. Blesk ognja je le slabo obseval lica mrtličev in kmetov, ki so bila divja in okrutna. Poleg jarka jih je nekoliko spalo, glasno hropeč; drugi so žlobudrali, zopet drugi popravljali ognjišča, ki so metala kviško zlate iskre. Pri največjem ognjišču je sedel hrbet k Skretuskiemu obrnen, brkast, star berač ter brenkal po teorbani. Okoli njega se je bilo zbralo v polukrogu kakih trideset vstajnikov.

Na omesa Skretuskega doletela besede: "Hej, did!" Še o Kozaku Holoti!" "Ne," vpijejo drugi; "o Marici Boguslavskaj."

"K zlodju z Marico! O gospodu iz Potoka!" vpije več glasov ob enem.

Berač udari po teorbani, odkačlja se ter začne peti:

"Stoj, obrni se, in glej, začudi se, ki imaš mnogo. phogo. Da ne boš beraču revnemu, ki nima ničesar. Ker pravičen je. On ki vlada vse, sam Bog milostljivi. Vse naše stvari, na tehničji svoji, tehta sprav vedljivo.

Stoj, obrni se, glej, začudi se, kateri visoko. Glavo svojo dvigaš, modrosti poznaš, široko globoko."

Tu berač za trenotek vtišne in vzdihne; za njim vzdihajo tudi kmetje. Čedalje več se jih je zbiralo okoli njega. Zato tudi gospod Skretuski, akoravno je znal, da so vojaki že pripravljani, ni dal še povelja k napadu. Tiha noč, plapolajoča ognjišča, divje postave poleg njih, pesem o gospodu Nikolaju Potockem, vse to je zbudilo nekake čudne misli in občutke v vitezju, da sam ni vedel, kaj je uzrok. Nezaeljene rane njegovega srca se odpro, prevzame ga žalost zavoljo preteklosti, izgubljenega sreče, onih srečnih grenokov veselja miru. Zalosten se zamisli; berač je pel mej tem tako:

"Stoj, obrni se, glej, začudi se, kateri se vojskujeteš, Z lokom, pišcami, prahom, krogliami in mečem krog brujek. Kajti vitezov in žlahtnikov bilo je obilno."

Ki tudi tako, se bojevali so, smrt imeli v plačilo! Stoj, obrni se, glej, začudi se, odženi napuh z sreca.

Obrni tje oči, vitez Potoški, ki greš kri prelivat. Nedolžnike gubiš, v plen jih loviš, svobodo odjemlješ.

Hej premagaj se, ne zapeljavaj se, če tudi se postavljaš. Sam se bulavo, vso poljsko zemljo, kakor hočeš upravljaš."

Berač preneha; v tem se sproži kamenček izpod nog jednega vovakov in se vala s šumom navzdol. Vstajniki si zaslonijo z rokami oči in gledajo kviško v hosto. Skretuski spozna, da je pravi trenotek za napad. Zato vstrelji v tolpo iz samokresa.

"Bij! mori!" zakriči in trideset vovakov sproži tako rekoč naravnost v lice lopovom. Na to se vsujejo po bliskavo naglo navzdol po stemem rebri mej osupnjene in prestrašene vstajnike.

"Bij! mori! ponove glasovi na drugem, "Jarema! Jarema!"

Napad je bil tako nepričakovan, osupnjeje tako veliko, da uporniki, dasi oboroženi, niso imeli časa postaviti se v bran. Mej puntarji se je čula govornica, da se prikazuje in mri s pomočjo hudega duha Jeremija ob jednem na več mestih. Sedaj jim je to ime, ko so ga slišali, ko se so čutili popolnoma varne — res kot ime hudega duha — iztrgalo orožje iz rok. Poleg tega tudi sulice in kos niso mogli rabiti v tesnem prostoru. Pritisnili so jih k nasprotni steni, sekali s sabljami po glavah in obrazih in teptali z nogami. V tej stiski so le stekali obupno roke k vovakom, ki so jih neizprosno morili. Nekateri so hoteli zbežati preko strnih jarkovih sten; plezajoč navkreber so si opraskali roke, ter padali nazaj, na ostrone sabelj. Drugi so umirali mirno, tretji grozno tulili, zopet drugi zakrivali si obraz z rokami, da ne bi videli trenutka smrti; drugi zopet so padli na tla z licem navzdol. Mej žvižganjem sabelj in tuljenjem umirajočih pa se je razlega glas napadnikov: "Jarema! Jarema!" da so jim strahu lasje vstajali na glavah in zdelo smrt še stranserša.

Berač je udrihal s teorbano po glavi jednega vovakov, da je padel; drugega pa zgrabi za roko, da mu prestriže sabljin mahljaj ter tuli strahu kakor ranje bivol.

Ko ga vojaki zapazijo prihite, da bi ga razsekali; tudi Skretuski pride.

"Živega zgrabite! Živega vjemite!" reče. "Stojte!" zavpije berač. "Sem preoblečen plemič. Govorim latinski. Nisem pravi berač! Stojte, pravim vam, razbojniki, malepridneži, kobilji otroci, primojdušci, pajseglavci, tatje."

POROČILO O ŠOLSKI IZOBRAZBI.

New York, N. Y. — Tajnik za notranje zadeve je pred kratkim izdal poročilo, v katerem se je izjavil, da je v Združenih državah toliko analfabetov, da je že sramota za Združene države. Poročal je, da se v Združenih državah izda dvakrat toliko za chewing gum kot pa za šolske knjige, več za avtomobile, kot za vso ljudsko in srednjo izobrazbo in da plačujejo šolske učitelje slabše kot pa navadne delavce.

On omenja, da je sramota za Združene države, kjer je deseti odstotkov vsega prebivalstva, ki ne znajo čitati in pisati. Od prvih 2.000.000 vpoklicanih vovakov je bilo 200.000 ki niso znali pisati in čitati.

Več kot polovica držav se je že izrazila, da se mora doba šolskega poduka podaljšati in da se bori proti vposlenju šolsko obveznih otrok v industriji in drugih podjetjih.

Prišli so se tudi zanimati za izboljšanje učnega sistema in za povečanje ljudskih šol.

Da se zmanjša analfabetizem je prva dolžnost, da se prepove vposlitvi otroke pod šestnajstim letom v katerikoli industriji in da se naroča starišem, da naj pošiljajo svoje otroke v šole. Drugič, naj dajo priliko starišem v prvi vrsti očetom, da dovolj zaslužijo, da mati lahko nadzoruje svoje otroke. Zboljšati se mora socialne razmere in analfabetizem se bo takoj zmanjšal. Kje se dobi največ otrok, ki ne pohajajo redno v šole? Tam, kjer vepodjetniki izkoriščajo svoje delavce, kjer je mati primorana zahajati na delo, da se skromno prežive, mesto da bi nadzorovala svoje otroke, kateri potem pohajajo in se potepajo naokrog, mesto, da bi zabajali v šole. Tam naj začnejo poklicane oblasti reformirati, kjer je najbolj potrebno.

Tudi sramotno je, da se šolske učitelje plačuje tako slabo, kakor poroča tajnik za notranje zadeve, Lane. Ali imajo potem kako veselje podučevati šolsko dečo? Ali ne vrše učitelji najsvetejšo dolžnost? Ali ni od njih odvisna bodočnost naroda, ljudstva? Za druge imajo dovolj denarja na razpolago, kateri ne vrše niti deset odstotkov te dolžnosti, kot ravnoljudskošolski učitelji. Od teh je vse odvisno in ako bodo imeli ljudskošolski učitelji primerno plačo, podučevali bodo tudi z veliko večjim veseljem otroke in jih na ta način vzgojili, da postanejo jo vredni člani človeške družbe.

FARMARJI ŽRTVE PREMENE NEGA SLEPARJA.

Gidden, Iowa. — V tukajšnji okolici je nasledlo več farmerjev navihanemu sleparju, ki je farmerjem prodajal patentirana korita za prašice. Farmer je podpisal naročilo za korito, da ga plača, ko ga prejme. V resnici je pa podpisal menjico za \$36, ki jo je premetni slepar takoj izmenjal ob prvi priložnosti. Farmer si dobil korita, ampak je moral le plačati \$36.00.

PROHIBIONISTI PORAZENI V VERMONTU.

Montpellier, Vt. — Poročila iz vseh mest naznanjajo, da so prohibicionisti doživeli hud poraz, o katerem niso sanjali. Mesta, ki so bila vedno "suha", so glasovala proti prohibiciji.

HOOVER IMA NOVO NALOGO.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je imenoval Herberta Hooverja ravnateljem ameriške pomožne uprave, ki ima na razpolago \$100.000.000, da ublaži lakoto v Evropi.

KAMPANJA ZA DRŽAVNO POSOJLO SVOBODE IN ZMAGE.

Chicago, Ill. — Na zadnjem kongresnem zasedanju je predsednik podpisal novo državno posojilo, katero se bo imenovalo "Victory Loan."

Posebni odbori so se že organizirali, ter bodo šli na delo v najkrajšem času in razpravljali, na kak način bodo imeli največ uspeha.

Vlada je izdala poziv na splošno ameriško ljudstvo, da naj se po svoji možnosti odzove temu posojilu, da naj investirajo denar v te zadolžnice, kolikor jim pripuščajo razmere in okoliščine. Vlada namreč potrebuje vsaj denar istotako, kot ga za časa vojne. Sedaj mora odplačevati obresti od že vzretega posojila, plačevati mora še ves čas armado, ker še ni

vsja demobilizirana, ima stroške za prevažanjem žet iz Francije itd. Radi tega se obrača na ljudstvo, da ji priskoči na pomoč, in da kupi te nove zadolžnice, kolikor je pač vsakemu mogoče. Vlada upa, da se bo ljudstvo istotako z navdušenjem odzvalo podpisavanju za to novo državno posojilo, kot se je pri prejšnjih posojilih.

V Chiegi se je že organiziral odbor za to kampanjo. Predsednik tega odbora je Charles H. Schweppe, ki je pozval zastopnike listov in raznih organizacij na sestanek, kjer bodo razpravljali o uspešnejši agitaciji.

AVTOBANDITJE SO SEDAJ V MESTIH DOMAČA PRIKAZENI.

Denver, Colo. — Avtobanditje so tudi v tem mestu postali vsakdanje zlo. Napadli avtobanditov so postali že tako številni, da kmalu ne bo razlike med drugimi milijonskimi mesti in našim mestom v številu izvršenih roparskih napadov. Komaj je bil en napad izvršen, že poročajo listi o drugem.

Malo pred polnočjo je bil ropan George Mitchell za \$31 in zlasto uro, nekaj minut kasneje so avtobanditje ustavili Emil Olsona in mu vzeli \$10.

PRAVICA SE NE DA PRIKRITI.

TISOČ LETNA SKUŠNJA KAKOR TUDI MILJONE SEDAJ ZDRAVIH LJUDI PRIČA, DA ZDRAVILA NAREJE. NA IZ ČISTIH NARAVNIH ZELIŠČ, SO JIM VRNILA ZDRAVJE IN ZADOVOLJNOST.

MISLEČI LJUDJE VEDNO RABIJO MATERE NARAVE ZELIŠČNA ZDRAVILA ZA VSE NJIH BOLEZNI. AKO BOLEHATE NA:

Reg. U.S. Pat. Off. tedaj ne trošite denarja za neznanu zdravila ali pa sestavin ki so opojne. Pošljite nam tri cente v pisnu z vašim naslovom in mi vam bomo poslali, brez vsake obveznosti na vaš strani popolnoma prosto za tri dni zdravila

JUVITO

sestavljena popolnoma iz naravnega zelišča, izračenega na solcu in dežju v vrtu matere zemlje.

Naslovite na: JUVITO LABORATORY South Hills, Branch 6, Pittsburgh, Pa. P. S. Ako imate bolnega prijatelja, pokažite mu ta oglas. Mi mu s veseljem pošljemo tridnevno zdravilo na poskus.

Devet ljudi od desetih imajo kiselino v želodcu in slabo prebavo. Kisli želodec in stara skisana zaostala ne prebavljena hrana bi se morala odpraviti s Laxcarinom in tako odpraviti ne prebavnost.

"Med tem ko je večje število vrst želodčnih nerednosti", pravi neki zdravnik, ki je vse skozi preučeval želodčne bolezni. Jaz sem misljenja, da najmanj devet iz med vsakih deset ljudi na želodcu bolnih vsled preveč zaostale skisane hrane v želodcu, kar povzroča plin in slabo delovanje notranjega dela telesa.

Želodec seveda potrebuje količino kisika za pravilno delovanje, ampak večina ljudi ima preveč kisovega plina v želodcu kot ga potrebuje želodec. In ta plin, kisik povzroča toliko bolezi.

Njih želodec so skoro vedno v takim kiselnem stanju in zaostala in ostarela hrana zbrana v želodcu se vgreje in povzroča ne zdrave pline in ni se najmanj čuditi, da imamo dandanes toliko takozvane neprebavnosti in zaprtice.

Kisli želodec bi se moralo očistiti ali takorekoč posladiti dnevno s kakšnim naravnim in dobim zdravilom kot npr. Laxcarin tablete, katere ne le odpravijo neprebavnost in pomagajo slabi prebavi kot naredi mnogo drugih pepsinovih zdravil, temveč tudi deluje nasprotno in prisili te kisline delati pravilnim putem, odzdravila bolne dele v želodcu, vsa vnetja in uredi vsa želodec v zapetno pravo delovanje pri prebavljanju hrane brez najmanjših bolečin.

Laxcarin ni zdravilo, ki ozdravi vse — ne to ne more ozdraviti taka, ali katerega si budi organskih bolezni, ampak je za nezvoznost, neprebavnost, kisli želodec, srčno napako, ki prihaja vsled bolnega želodeca, ki je prenapljen s plinom, ni je stvari, ki je boljša od Laxcarina za hitro in prijazno odpravo v želodčnih nerednostih.

Laxcarin se prodaja pri Laxcarin Products Co., Dept. Z, 3, Pittsburgh, Pa. Cena je en dolar zavoj — polno zadostilo šest zavojev za pet dolarjev. Poslijemo potnišne prosto za gotov denar, money order ali poštno znamke. — Ne jemljite nobenih popazred.

Cemu biti bolan in slab? KO STE LAHKO ZDRAV IN KREPAK.

Pridite k meni, jaz sem specialista s tridesetletno izkušnjo v nekaterih največjih bolnišnicah. Jaz sem ozdravil že tisoče bolnikov in sem v stanju tudi vam pomagati. Ne trpite dalje. Pridite k meni in sledite mojim nasvetom. Pregledba s X-ray žarki brez plačilo. Jaz imam najnovejšo električno aparate in moja skušnja mi omogočuje uspeh, kjer drugi zdravnik niso uspeli.

606 ZA KRVNE BOLEZNI '914' Ako trpite valod krvne bolezni, slabosti, krvli, ali obilne nerednosti, kožne bolezni, ali kakšne taine bolezni, pridite v moj urad in jaz vam po možnosti pomagam. PROFESSOR DR. MOORE'S 407 FOURTH AVENUE PITTSBURGH, PA. Preko volike pošte — Nad restavrantom. Prijemite ta oglas s seboj.